

Arboretumi, ili parkovi retkog drveća prikupljenog sa svih strana sveta, predstavljaju raritet svake zemlje. Oni govore o negovanju lepote i tradicije u isto vreme. Da bi se neko drvo prenelo iz svog prirodnog staništa i omogućili uslovi za njegov razvitak, treba da prođe desetine godina, kako bi ono dobilo punu lepotu i zrelost. Upravo je takav arboretum u gradiću Tisakurti, koji se pruža na 60 hektara. Njega je osnovao sin grofa Petera Bolza, Jozef, koji je na očevom imanju, a uz pomoć transilvanijskog baštovana, osmislio i prikupio vrste drveća iz celog sveta. U svom okrilju park čuva 1500 vrsta različitih vrsta, pa se tu mogu sresti crvene jеле ili "večno drvo" od koga je građena Venecija, jer ne može istrunuti, crveni hrast (primerak star 150 godina), poreklom iz severne Amerike, čiji listovi s jeseni pocrvene, a plod (žir) dobija purpurnu boju, pa „gvozdeno drvo“ od kojeg nikako nećete graditi brod, jer je to jedino drvo koje tone u vodi.

U parku se nalazi i drvo latinskog naziva *Cercis Siliquastrum*. Pošto je Juda Iskariotski vratio 30 srebrnjaka Jevrejima dobijena za svoju izdaju, obesio se o ovo drvo, koje se po njemu, danas zove Judino drvo. Botaničari su iskoristili sposobnost vrste kakvo je drvo platana, da se u toku razvoja sraste sa svojom vrstom i spojili tri drveta u jedno i dobili primerak izuzene lepote mamutskih dimenzija. Najstarije drvo u parku datira od pre 450 godina. To je hrast, koji se na imanju grofa zatekao, a sačuvan je do današnjih dana. U parku imaju i nekoliko primeraka naše, Pančićeve omorike. U sklopu parka, na površini od jednog hektara, izgrađeno je jezero u cilju pokazivanja vodenog sveta, što čitavoj priči daje edukativnu dimenziju. Park ima sopstveni rasadnik, prostor rezervisan za retke vrste ptica, vidikovac sa kojeg se pruža pogled na ovaj rezervat prirode, i stazu u dužini od 4,5 km. Staza je tako projektovana da se po njoj samostalno mogu kretati i hendikepirane osobe. Svesna značaja ovog prostora, lokalna samouprava svake godine sve više sredstava izdvaja za razvoj arboretuma, koji godišnje poseti 15.000 posetilaca. Imajući sluha za potrebe i savremene tendencije u oblasti turizma, domaćini su upotpunili ponudu ovog "zelenog raja" tako što su jedan proplanak osposobili za održavanje koncerata. U drugom delu arboretuma izgrađen je Avanturski park, u kome se mogu upražnjavati penjačke sposobnosti, nalik onima iz ekstremnih sportova, a sve to je izrađeno od prirodnih materijala, da se ne naruši carstvo prirode. Ovaj arboretum je nastao krajem XIX i početkom XX veka, ali nije ni jedini ni najveći. U Mađarskoj ih ima mnogo, a interesantno je da je

mlađi sin grofa Bolza kraj Sarvaša podigao arboretum na površini od 82 hektara. U Srbiji nema više ovakvih prirodnih bogatstava. Dvorac Marcibanji-Karačonji je u XIX i početkom XX veka imao 21 hektar odnegovanoog parka, dvorac Dundžerskih u Kulpinu danas ima sređen park na oko 5 hektara, a Topola, koja je mogla da se pohvali najegzotičnijim vrstama kada je njome vladao grof Kraji i njegovi naslednici, pretvoren je u običan. Drugi svetski rat je ugrozio i arboretume u Mađarskoj, ali je, konkretno 1962. arboretum u Tisakurti, odlukom Nacionalnog odbora počeo sa obnavljanjem i danas predstavlja mesto koje se ne može i ne sme zaobići. Možda je došlo vreme da se i Srbija pozabavi ovim pitanjem i svoje ogromne prirodne potencijale oblikuje u nešto lepo, edukativno i trajno, jer je to sigurna investicija za budućnost.

